Sanayileşme Süreci: Almanya ve Mısır

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Almanya:** Orta Avrupa'da, yaklaşık 357 bin km², 84 milyon nüfuslu (AB'nin en kalabalık ülkesi) bir ülkedir. Kuzeyde Kuzey Denizi ve Baltık'a kıyısı vardır; kuzeyde ovalar, güneyde Alpler'e doğru engebeli yer şekilleri görülür. **Ren, Elbe, Weser** Kuzey Denizi'ne, **Tuna** Karadeniz'e akar; düzenli rejimli akarsular ulaşıma elverişlidir. İklim ılıman okyanusaldır, doğuya ve güneye doğru karasallık artar.
- **Almanya'da sanayileşme:** Erken başlamıştır. **Ruhr Havzası**'ndaki kömür ve demir ağır sanayiyi doğurmuş; 1871'de siyasi birliğin sağlanması ve demir yolları sanayiyi hızlandırmıştır. II. Dünya Savaşı sonrasında yeniden yapılanma, 1960'lardan itibaren Türkiye dâhil pek çok ülkeden gelen **göçmen işçiler**, güçlü **mesleki ve teknik eğitim**, üniversite-sanayi iş birliği ve 1990 sonrası yüksek teknolojiye yönelme belirleyici olmuştur. Öne çıkan sektörler: otomotiv, makine, kimya, elektronik.
- **Almanya'da ulaşım:** Hamburg Limanı; Kuzey Denizi ile Baltık'ı bağlayan **Kiel Kanalı**; Kuzey Denizi ile Karadeniz arasında su yolu sağlayan **Ren-Main-Tuna Kanalı**; otoyol ve hızlı tren ağları.
- **Mısır:** Afrika'nın kuzeydoğusunda, yaklaşık 1 milyon km²'lik bir ülkedir; **Sina Yarımadası** Asya'dadır. Akdeniz ile Kızıldeniz'i bağlayan **Süveyş Kanalı** stratejik konum kazandırır. Büyük kısmı Sahra'nın doğusundaki çöllerdir; sürekli akan tek akarsu **Nil**'dir. Sıcak ve kurak çöl iklimi görülür. Nüfusun (110 milyon civarı) büyük bölümü Nil vadisi ve deltasında toplanır; genç nüfus oranı yüksektir.
- **Mısır'da sanayileşme:** Geç başlamıştır. 19. yüzyıl sonunda **pamuk** üretimine dayalı küçük ölçekli sanayi; 1950'lerde monarşiden cumhuriyete geçişle devlet yatırımları; 1970'lerde açılım politikalarıyla özel sektör; 1990'lardan sonra serbest piyasa reformları. Tekstil, gıda, inşaat malzemeleri, kimya gibi çoğunlukla **düşük katma değerli** sektörler öne çıkar.
- **Farkın nedenleri:** Almanya'da ham madde, enerji, sermaye birikimi, nitelikli iş gücü, AR-GE ve ulaşım ağları; Mısır'da ise kurak iklim ve su kıtlığı, sınırlı maden ve enerji kaynağı, zayıf sermaye, mesleki eğitim yetersizliği ve **beyin göçü** sanayileşmenin hızını ve yönünü belirlemiştir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. Ulaşım yapılarını bağladığı alanlarla eşleştiriniz.
1. Kiel Kanalı 2. Süveyş Kanalı 3. Ren-Main-Tuna Kanalı
a) Akdeniz ile Kızıldeniz
b) Kuzey Denizi ile Baltık Denizi
c) Kuzey Denizi ile Karadeniz (iç su yolu)

2 Almanya'da ağır sanayinin erken gelişmesini sağlayan kömür ve demir yataklarının bulunduğu alan hangisidir?

A) Alp Dağları
B) Sina Yarımadası
C) Nil Deltası
D) Baltık kıyıları
E) Ruhr Havzası

3 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) Mısır'ın Sina Yarımadası Asya kıtasında yer alır.
( ) Mısır'da sürekli akan birçok büyük akarsu vardır.
( ) Almanya'nın akarsularının rejimi düzenli olup üzerlerinde ulaşım yapılabilir.
( ) Almanya'da nitelikli iş gücünün yetiştirilmesinde mesleki ve teknik eğitim önemlidir.

4 Boşlukları uygun kavramlarla doldurunuz.
a) Mısır'da sanayinin ilk ham madde kaynağı olan tarım ürünü ..... dur.
b) Almanya'nın dış ticaretinde kilit rol oynayan büyük limanı ..... Limanı'dır.
c) Eğitimli gençlerin daha iyi olanaklar için yurt dışına gitmesine ..... denir.

5 Mısır'da nüfusun büyük bölümünün toplandığı alan aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sina Yarımadası'nın dağları
B) Kızıldeniz'deki adalar
C) Batı Çölü'nün iç kesimleri
D) Nil vadisi ve deltası
E) Libya sınırındaki kumullar

6 Almanya'da 1960'lardan itibaren artan iş gücü ihtiyacı en çok nasıl karşılanmıştır?

A) Tarıma dönülerek
B) Türkiye dâhil pek çok ülkeden göçmen işçi kabul edilerek
C) Sanayi tesisleri kapatılarak
D) Çalışma saatleri kısaltılarak
E) Tüm üretim yurt dışına taşınarak

7 Mısır'a dünya ticaretinde stratejik bir konum kazandıran yapay su yolu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Süveyş Kanalı
B) Kiel Kanalı
C) Volga-Don Kanalı
D) Panama Kanalı
E) Korint Kanalı

8 Aşağıdakilerden hangisi Almanya'da öne çıkan **yüksek katma değerli** sanayi kollarından biridir?

A) Tuğla-kiremit
B) El dokuması halı
C) Hurma kurutma
D) Otomotiv ve makine
E) Kuru meyve işleme

9 Tabloda iki ülkenin bazı özellikleri verilmiştir. Boş hücreleri doldurunuz.

Özellik	Almanya	Mısır
Bulunduğu kıta	Avrupa	?
Başlıca iklim	?	Çöl iklimi
Önemli akarsu	Ren	?
Sanayileşmenin başlangıcı	?	Geç

10 Almanya'da akarsuların sanayileşmeye iki katkısını yazınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Grafiklerde Almanya'ya ve Mısır'a benzer iklim özellikleri gösteren iki temsilî istasyonun verileri verilmiştir.
a) Her istasyonun yıllık yağışını bulunuz.
b) İklim koşullarının iki ülkede sanayiye etkisini karşılaştırınız.

12 Almanya'nın nüfusu yaklaşık 84 milyon, yüz ölçümü yaklaşık 357.000 km²'dir. Nüfus yoğunluğu yaklaşık kaçtır?

A) 42 B) 108 C) 235 D) 425 E) 2.350

13 Mısır'ın nüfusu yaklaşık 108 milyon, yüz ölçümü yaklaşık 1 milyon km²'dir. Nüfusun yaklaşık %95'inin yüz ölçümünün yaklaşık %5'ini oluşturan Nil vadisi ve deltasında yaşadığı kabul edilirse;
a) Ülke genelindeki aritmetik nüfus yoğunluğu nedir?
b) Nil boyunca yaşanan yerlerdeki yoğunluk yaklaşık kaçtır?
c) Bu fark neyi gösterir?

14 Almanya'da sanayinin gelişmesinde aşağıdakilerden hangileri etkili olmuştur?
I. Ruhr Havzası'ndaki kömür ve demir rezervleri
II. 19. yüzyıldan itibaren gelişen ticaret ve bankacılıkla oluşan sermaye birikimi
III. Genç nüfus oranının çok yüksek olması

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

15 Mısır'da sanayinin enerji ihtiyacının uzun süre karşılandığı kaynaklardan biri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ruhr kömürü
B) Jeotermal sahalar
C) Kutup rüzgârları
D) Buzul erimeleri
E) Nil üzerindeki barajlardan elde edilen hidroelektrik

16 Zaman şeridinde Mısır'ın sanayileşme sürecindeki dönemler verilmiştir. Boş bırakılan dönemin özelliğini yazınız.

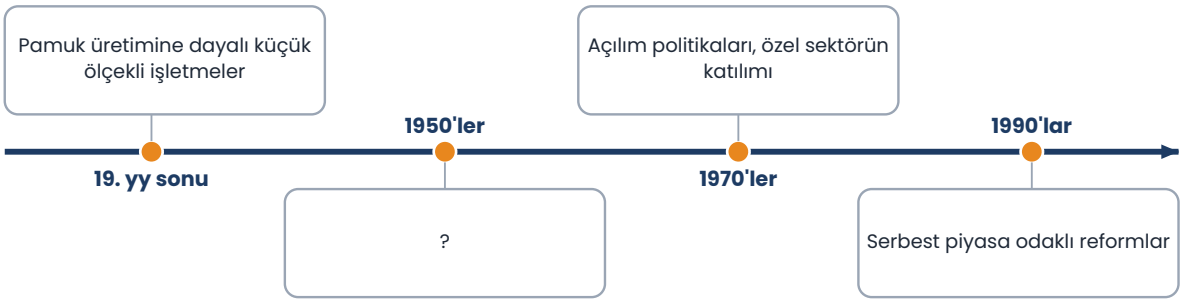

17 Mısır'da genç nüfus oranının yüksek olmasına rağmen bu potansiyelin sanayiye tam yansımamasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tarımın tamamen terk edilmesi
B) Mesleki ve teknik eğitimin yetersizliği ile eğitim-sanayi iş birliğinin zayıf olması
C) Ülkenin denize kıyısının olmaması
D) İklimin çok soğuk olması
E) Nüfusun çok az olması

18 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

( ) Almanya'nın merkezî konumu, Avrupa iç pazarına erişimini kolaylaştırır.
( ) Mısır'da geniş çöl alanları sanayinin coğrafi yayılımını sınırlamıştır.
( ) Mısır'ın sanayisi büyük ölçüde yüksek teknoloji ürünlerine dayanır.

19 Nil Nehri üzerinde 1970'te tamamlanan Asvan Yüksek Barajı'nın Mısır'a sağladığı yararlardan biri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Taşkınların kontrol altına alınması ve hidroelektrik üretilmesi
B) Nil'in denize dökülmesinin tamamen durması
C) Süveyş Kanalı'nın açılması
D) Sina Yarımadası'nın Afrika'ya bağlanması
E) Ülkede yağışın artması

20 Mısır'ın nüfusunun fazla olması iç pazarı büyüttüğü hâlde sanayi ürünlerinin iç tüketimi neden sınırlı kalmaktadır? Açıklayınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Grafikte iki kurgusal ülkenin sanayi ürünleri ihracatının teknoloji düzeyine göre dağılımı verilmiştir. Hangisinin Almanya'ya, hangisinin Mısır'a benzer bir yapıda olduğunu gerekçesiyle yazınız.

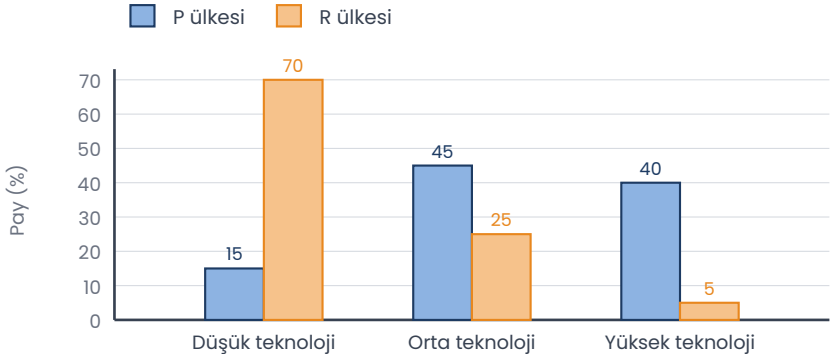

22 Almanya ile Mısır'ın sanayileşme süreçleri karşılaştırıldığında aşağıdakilerden hangileri doğrudur?
I. Her iki ülkede de ulaşım ağları ve deniz yollarına erişim sanayiyi desteklemiştir.
II. Almanya'da sanayileşme özel girişim ve sermaye birikimiyle, Mısır'da uzun süre devlet yatırımlarıyla yön bulmuştur.
III. Her iki ülkede de sanayi başlangıçta aynı ham maddeye (pamuğa) dayanmıştır.

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

23 Aşağıdakilerden hangisi Almanya'nın yaşlanan nüfus yapısının sanayi üzerindeki olası etkisine karşı uyguladığı bir politikadır?

A) Otomasyonu yasaklamak
B) Üniversite-sanayi iş birliğini sonlandırmak
C) Mesleki eğitimi kaldırmak
D) Sanayi ihracatını durdurmak
E) Nitelikli göçmenleri ülkeye çekmek için özendirici düzenlemeler yapmak

24 Süveyş Kanalı'nın Mısır ekonomisine en doğrudan katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Geçiş ücretleriyle döviz geliri sağlaması ve limanlar çevresinde ticaret-sanayinin gelişmesi
B) Çöl alanlarını tarıma açması
C) Nil'in debisini artırması
D) Ülkeye yağış getirmesi
E) Pamuk verimini artırması

25 Şemada sanayileşmeyi etkileyen coğrafi faktörler verilmiştir. Her faktör için Almanya'yı destekleyen ve Mısır'ı sınırlayan birer durum yazınız.

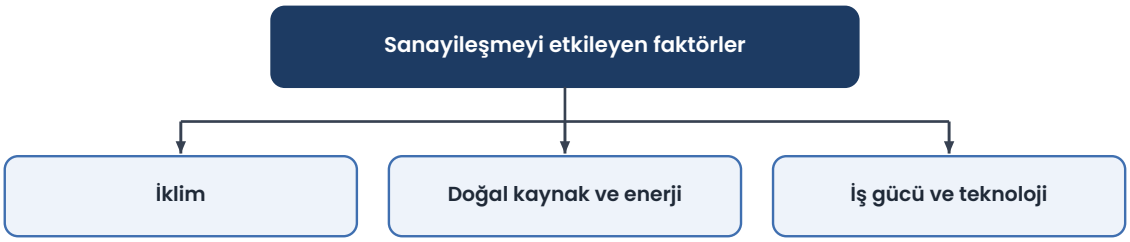

26 Almanya'da sanayi yapısının 1990'dan sonra yüksek teknolojiye yönelmesinin sonucu aşağıdakilerden hangisidir?

A) İhracatın durması
B) Kömür madenciliğinin en önemli sektör olması
C) Sanayinin tamamen tarıma dayalı hâle gelmesi
D) Otomotiv, makine, elektronik ve kimya sektörlerinde küresel rekabet gücünün artması
E) Nitelikli iş gücüne ihtiyacın kalmaması

27 Mısır'da sanayinin katma değerini artırmak için aşağıdakilerden hangileri uygun olur?
I. Pamuğu ham ihraç etmek yerine hazır giyim ve kaliteli kumaş olarak işlemek
II. Mesleki ve teknik eğitime ve üniversite-sanayi iş birliğine yatırım yapmak
III. Tüm sanayiyi Batı Çölü'nün iç kesimlerine taşımak

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

28 Almanya ile Mısır'ın ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanayileşmeye aynı dönemde başlamaları
B) Kıyılarının bulunması ve önemli deniz ticaret yollarına bağlanması
C) İklimlerinin aynı olması
D) Sürekli akan tek akarsularının bulunması
E) Nüfuslarının yaşlı olması

29 "Bir ülkenin doğal ve beşerî özellikleri sanayileşme sürecini biçimlendirir." yargısını Almanya ve Mısır örnekleriyle birer cümleyle açıklayınız.

30 Kiel Kanalı'nın Almanya'nın ticaret ve sanayisine sağladığı en önemli üstünlük aşağıdakilerden hangisidir?

A) Almanya'yı Akdeniz'e bağlaması
B) Kuzey Denizi ile Baltık Denizi arasında gemilerin uzun yolu dolaşmadan geçerek zaman ve maliyet kazanması
C) Tuna Nehri'ni Kızıldeniz'e bağlaması
D) Ülkenin yağış miktarını artırması
E) Ruhr kömürünün yerini alması

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**